

MENTAMÁLARÁÐIÐ

Landsroyndin 2021

Frágreiðing um mál, ávegis mál, uppgávur og úrslit

juni 2021

INNIHALDSYVIRLIT

Almennar viðmerkingar	4
Endamál	4
UM LANDSROYNDINA 2021	5
Tekniski parturin	5
Uppgávnar	6
Frágreiðing	6
Fremjanin	6
Úrslit	6
Úrslitini í einstøku lærugreinunum	6
FØROYSKT	7
Føroyskt (staviførleiki) – 4. flokkur	7
Úrslit í staviførleika, 4. flokkur í 2021	7
Soleiðis loystu næmingarnir uppgávnar	8
Føroyskt (lesifatan) – 4. flokkur	9
Úrslit í lesifatan, 4. flokkur	10
Soleiðis loystu næmingarnir uppgávnar	11
Føroyskt (staviførleiki) – 6. flokkur	13
Úrslit í staviførleika, 6. flokkur í 2021	13
Soleiðis loystu næmingarnir uppgávnar	14
Føroyskt (málførleiki) – 6. flokkur	16
Úrslit í málførleika, 6. flokkur í 2021	16
Soleiðis loystu næmingarnir uppgávnar	17
Føroyskt (lesifatan) – 6. flokkur	19
Úrslit í lesifatan, 6. flokkur	20
Soleiðis loystu næmingarnir uppgávnar	20
STØDDFRØÐI	22
Støddfrøði – 4. flokkur	22

Úrslit í stöddfrøði, 4. flokkur í 2021	22
Soleiðis loystu næmingarnir uppgávarnar	23
Stöddfrøði – 6. flokkur	24
Úrslit í stöddfrøði, 6. flokkur í 2021	24
Soleiðis loystu næmingarnir uppgávarnar	25
NÁTTÚRA OG TØKNI	27
Náttúra og tøkni – 4. flokkur	27
Úrslit í náttúru og tøkni, 4. flokkur í 2021	27
Soleiðis loystu næmingarnir uppgávarnar	28
Náttúra og tøkni – 6. flokkur	30
Úrslit í náttúru og tøkni, 6. flokkur í 2021	31
Soleiðis loystu næmingarnir uppgávarnar	31
NIÐURSTØÐA	33

Almennar viðmerkingar

Sambært lögtingslóg § 14, stk. 4 í lögtingslóg nr. 125 frá 20. juni 1997 um fólkaskúlan, sum seinast broytt við lögtingslóg nr. 52 frá 7. mai 2019 er tað landsstýrismaðurin, sum skipar fyri landsroynd í føroyskum, støddfrøði og náttúru og tøkni í 4. og 6. flokki eftir nærri ásettum reglum.

Landsstýrismaðurin kunnger miðalúrslitið fyri landið í føroyskum, støddfrøði og náttúru og tøkni í 4. og 6. flokki og almannakunnger samstundis frágreiðing um royndarúrslitið.

Sambært § 14, stk. 7 er ásett, at “foreldur og næmingar skulu verða kunnað um úrslitini í lands- og støðuroyndum. Mentamálaráðið sendir einstøku skúlanum úrslitini hjá teirra næmingum í landsroyndini. Tað áliggur skúlaleiðaranum at viðgera úrslitini frá landsroyndini saman við einstøku lærarunum og leggja eina ætlan fyri, hvussu neyðugar ábøtur skulu fremjast. Skúlaleiðarin skal í seinasta lagi 3 mánaðir eftir, at skúlin hevur fingið royndarúrslitini, senda Mentamálaráðnum eina frágreiðing um, hvørji tiltøk og ætlanir úrslitini í landsroyndini hava elvt til.”

Endamál

Endamálið við landsroyndunum er at geva skúlum, foreldrum, næmingum, lærarum og myndugleikum innlit í úrtøkuna hjá næmingum í 4. og 6. flokki í fólkaskúlanum í føroyskum, støddfrøði og náttúru og tøkni. Lærarin í avvarðandi lærugrein fær innlit í úrslitið hjá einstaka næminginum og øllum flokkinum, og kann nýta úrslitið saman við tí regluligu eftirmetingini at laga undirvísingina til fortreytirnar hjá tí einstaka næminginum við atlitum at styrkja og betra um úrtøku hansara. Málið við landsroyndunum er eisini at styrkja eftirmetingarskipanina í skúlanum.

Landsroyndin fevnir um lærugreinirnar føroyskt, støddfrøði og náttúru og tøkni í 4. og 6. flokki. Landsroyndin er talgild.

Landsroyndaruppgávnar eru gjørdar við støði í ávegismálunum fyri 4. og 6. flokksstig í einstøku lærugreinunum. Tó eru eingi ávegismál í náttúru og tøkni fyri 4. flokksstig, og hevur uppgávunevndin tí nýtt lærubókina *Náttúra og Tøkni 1* sum grundarlag. Úrslitini í landsroyndunum kunnu geva myndugleikum, skúlum og foreldrum eina ábending um fakliga støðið í viðkomandi árgangum og lærugreinum í fólkaskúlanum í mun til ásettu málini í námsætlanini. Landsroyndarúrslitini vísa eisini úrtøkuna í einstøku skúlanum í mun til miðalúrslitið fyri landið.

Endamálið við landsroyndini er tvíbýtt:

- Landsroyndarúrslitið skal geva Mentamálaráðnum innlit í fakliga støðið í lærugreinunum føroyskum, støddfrøði og náttúru og tøkni í 4. og 6. flokki í øllum fólkaskúlam, grundað á einsháttadar uppgávnur.

- Úrslitið skal av einstaka skúlanum nýtast sum partur av støðugu eftirmetingini av úrtøkuni hjá einstaka næminginum í avvarðandi lærugrein.

Týðningarmikið er at gera vart við, at landsroyndarúrslitið ikki vísir heildarúrtøkuna hjá næmingunum. Tí skal úrslitið í landsroyndini ikki standa einsamalt, men skal skiljast sum eitt ískoyti til regluligu eftirmetingina hjá skúlanum av úrtøkuni hjá hvørjum einstøkum næmingi í dagligu undirvísingini í avvarðandi lærugrein.

Ynskiligt er, at úrslitini eisini eru við til at styrkja eftirmetingarskipanirnar á einstøku skúlunum og at økja um tilvitanina og týðningin av regluligari og ítøkiligari afturboðan um úrtøkuna og tillaging av innihaldinum í undirvísingini. Ynskiligt er eisini, at úrslitini kunnu styrkja samskiptið millum lærara og næming og lærara og foreldur um úrtøku, kunnleika, fimi, arbeiðslag og áhaldni hjá næminginum í læritilgongdini.

Í reglugerðini er ásett, at skúlaleiðarin skal saman við lærarunum í einstøku lærugreinunum og viðkomandi flokslærara viðgera úrslitini frá landsroyndini og leggja eina ætlan fyri, hvussu tillaging av undirvísingini skal fremjast, og hvussu víðari verður arbeitt við at menna undirvísingina í lærugreinunum. Tað er sostatt upp til hvønn einstaka skúlaleiðara at gera av, hvussu úrslitini verða brúkt.

Um landsroyndina 2021

Tekniski parturin

Í ár er tað 11. ferð, at landsroynd er hildin í 4. og 6. árgangi í fólkskúlanum. Fyrsta landsroyndin var í 2008. Vegna tekniskar trupulleikar varð landsroynd ikki hildin árin 2017 og 2018. Royndirnar í 2021 vóru skipaðar eftir sama leisti sum í 2019 og 2020, í talgildari skipan, nevndari WISEflow.

Uppgáurnar

Uppgáurnar til landsroyndina eru gjørðar av uppgávunevndum, ið eru mannaðar við faklærum, sum hava drúgvar royndir at undirvísa í lærugreinunum, og harvið hava limirnir gott innlit í fakliga støðið og innihaldið í lærugreinunum. Harumframt hava námsráðgevar hjá Námi í føroyskum, støddfrøði og náttúru og tøkni verið knýttir at uppgáutilgongdini fyri at vegleiða og meta um innihald og støði í mun til fortreytir og væntanir av, hvat næmingar í 4. og 6. árgangi eiga at megna at avrika sambært ávegismálunum í námsætlanunum. Uppgáurnar eru talgildar og taka støði í námsætlanunum í føroyskum, støddfrøði og náttúru og tøkni (eingi ávegismál er fyri náttúru og tøkni í 4. flokki) og eru gjørðar í og til WISEflow-skipanina.

Miðað hevur verið eftir at leggja tal av uppgávum, fjølbroytni í evnum og torleikastigi soleiðis, at allir næmingar høvdu nokk av uppgávum at loysa innan ásetta tíðarkarmin.

Uppgáurnar eru sjálvrættandi, men næmingurin fær kortini ikki úrslitið at vita beinanvegin. Avgerð varð tikin um, at uttanhýsis eftirkanning av øllum næmingaavrikunum skuldi gerast, áðrenn úrslitið var fráboðað skúlunum. Endamálið við eftirkanningini var at tryggja, at næmingurin fekk rætt stigatal fyri avrikið.

Tó høvdu lærarin og leiðsla móguleika at rita seg inn á WISEflow skipanina sama dag, sum royndin hevði verið og síggja úrslitið av royndini. Tey kundu síggja, hvussu gekst í einstøku uppgávu, og hvussu samlaða úrslitið hjá skúlanum var.

Ein serlig eftirkanning var eins og í fjør av uppgávunum í føroyskum, staviførleika (4. og 6. flokki) og føroyskum, málførleika (6. flokki). Eftirhyggjararnir hava lagt dent á at kanna ávís orð og sæð hesar loysnirnar í mun til, hvussu ávikavist gentur og dreingir hava megnað at svara. Hesar

stakkanningarnar kunnu geva okkum neyvari vitan um, hvussu næmingar klára seg í ávísimum uppgávum, og um nakar munur er á førleikunum hjá ávikavist gentum og dreingjum.

Frágreiðingin

Landsroyndarfrágreiðingin 2021 er eins umfatandi og í fjør. Umframt at eftirhyggjarar hava verið settir at gera stakkningar av ávísimum uppgávum, hava vit í ár lagt okkum eftir at síggja uppgávarnar og úrslitini í mun til í fjør og meta um, hvørt uppgávarnar svara til ávísa floksstigið, og hvørt ein stigvøkstur er sjónligur. Eisini verða ymisk tilmæli givin, umframt at hugt verður eftir tilmælum frá í fjør. Í niðurstøðuni verður tikið saman um, umframt at greitt verður frá, hvussu samstarvið millum Nám/Próvstovuna og uppgávunevndirnar hevur verið í hesum árinum, og hvørjar ætlanir eru framyvir.

Fremjanin

Landsroyndin varð hildin í døgnum 27., 28. og 29. apríl 2021. Umleið 680 næmingar í 4. flokki og umleið 700 næmingar í 6. flokki hava verið til landsroynd í 2021.

Úrslit

Í hesi frágreiðingini verða øll úrslitini víst í prosentum.

Úrslitini í einstøku lærugreinunum

Nú verða uppgávarnar fyri ymsu lærugreinirnar lýstar, og ymsu royndarúrslitini lögð fram við myndlum í øllum lærugreinunum.

Miðaltalið fyri landið í prosentum verður upplýst, umframt myndlar, ið vísa úrslitini býtt út á hvørji 10%. Fyrri myndilin vísir okkum, hvussu nógv % av næmingum hava loyst millum 0% og 10 % rætt, millum 10% og 20% rætt, millum 20% og 30% rætt o.s.fr.

Seinni myndilin vísir stigatalið hjá tí skúlanum, sum fekk hægsta stigatalið, miðal stigatal fyri landið og stigatalið hjá tí skúlanum, sum fekk lægsta stigatalið.

Gjørt verður vart við, at hægsta stigatal ikki er ein og sami skúli fyri allar uppgávarnar, og sama er galdandi fyri lægsta stigatal. Hetta kann merkja, at ein skúli kann hava hægsta stigatal í einari uppgávu og lægsta stigatal í einari aðrari uppgávu. Viðmerkjast skal, at smæstu skúlarnir (t.e. teir við færri enn fimm næmingum) eru ikki við í myndlunum.

Ein triði myndil verður vístur fyri ávís úrslit úr uppgávanum føroyskum, staviførleika (4. og 6. flokki) og uppgávu føroyskum, málførleiki (6. flokki). Hesir triggir myndlar lýsa ymisk orð og málfyrbrigdi, sum eftirhyggjararnir av uppgávanum hava lagt serligan dent á at kanna. Myndlarnir vísa, hvussu ávikavist genturnar og dreingirnir hava klárað seg.

Føroyskt – 4. flokkur

Staviførleiki

Teksturin snýr seg um Mariu, sum ynskir sær ein hundahvølp. Uppgávan er deild í fýra partar. 106 orð eru, sum skulu setast inn.

Partur 1 – 29 orð

Partur 2 – 32 orð

Partur 3 – 27 orð

Partur 4 – 18 orð

Uppgávunevndin hevur valt at varpa ljós á hesi orð og mállærufyribrigdi:

- Hv-orð
- Hevði, segði og legði
- -um ending
- A ella æ
- Dupult hjáljóð

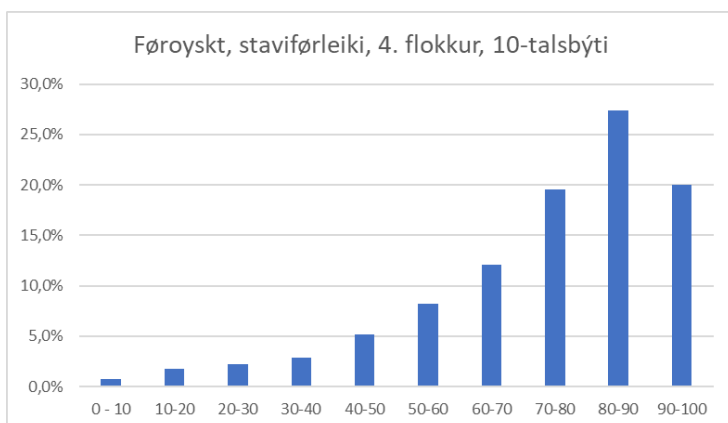
Eftirhyggjarin

Eftirhyggjarin av staviførleika í føroyskum í 4. flokki er biðin at skráseta, hvussu ávikavist gentur og dreingir hava stavað fýra orð í 2. parti og tvey í 4. parti.

Úrslit í staviførleika, 4. flokkur 2021

Í 4. flokki vóru 672 næmingar til landsroynd í staviførleika.

Miðal fyri landið: 73,1%

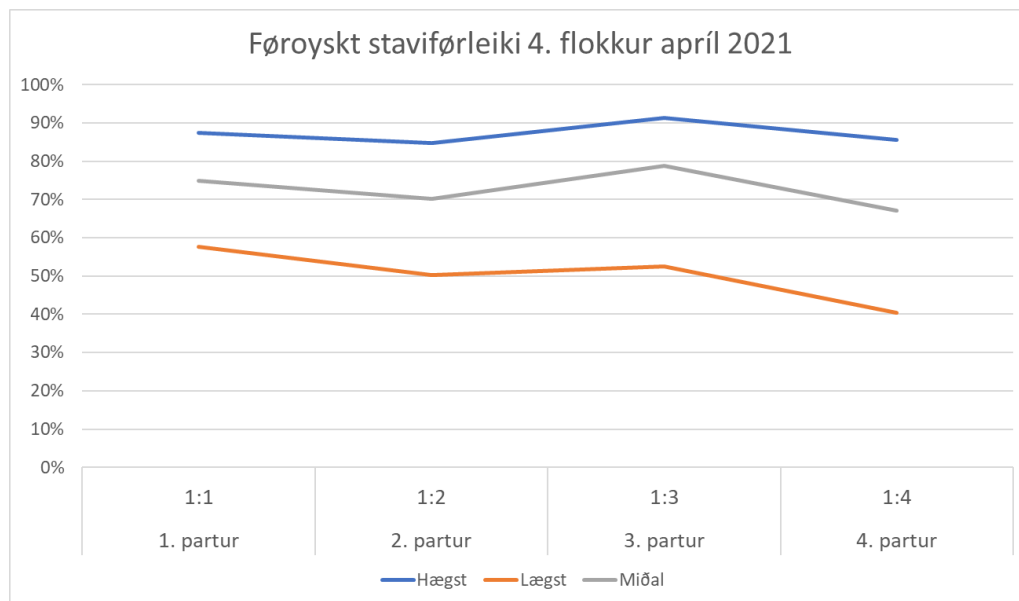

Myndilin omanfyri vísir, at 20% av næmingunum hava stavað millum 90% og 100% av orðunum rætt. Eisini vísir myndilin, at niðan fyri 5% av næmingunum hava loyst millum 0% og 30% av øllum uppgávanum. Samanborið við í fjør hava næmingarnir klárað seg betur í staviførleika í ár. Í fjør var

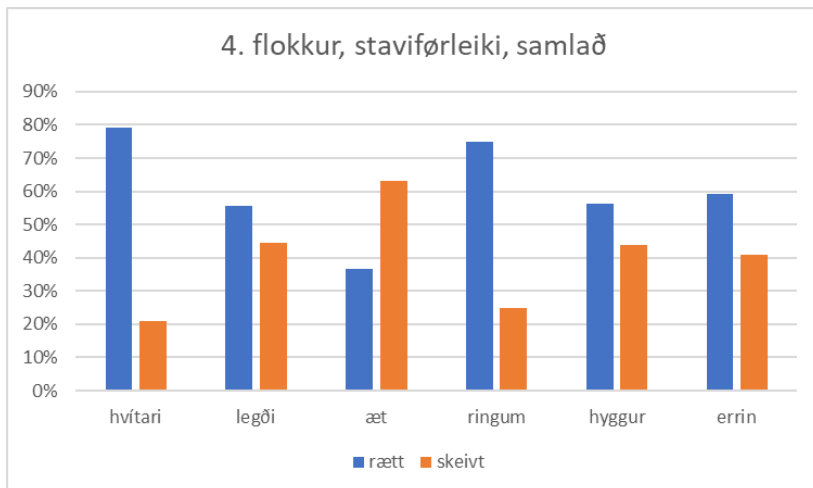
miðal fyri landið 65,3%. Hetta er møguliga ein ábending um, at uppgávnar í ár hava verið ov lættar fyri summar næmingar.

Soleiðis loystu næmingarnir uppgávnar

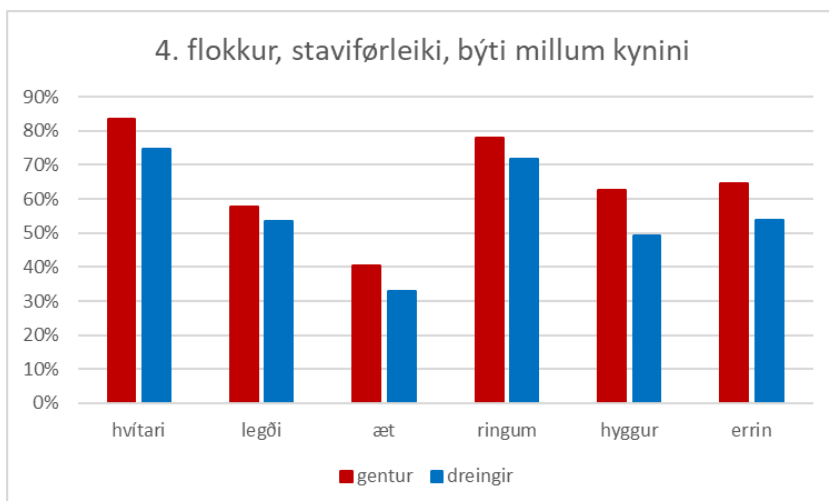
Sambært myndlinum niðanfyri liggur miðalprosenttalið rættiliga støðugt oman fyri 70%. Næmingarnir fáa hægst stig fyri 3. part (78,8%) og lægst fyri 4. part (67,1%).

Orðini, sum eftirhyggjarin er biðin at kannar, eru seks í tali. Fýra úr 2. parti (“hvítari”, “legði”, “æt” og “ringum”) og tvey úr 4. parti (“hyggur” og “errin”). Hyggja vit at myndlinum niðanfyri, sum hevur samlað yvirlit yvir, hvussu allir næmingar hava stavað orðini, síggja vit, at tey duga best at stava “hvítari” (79%) og “ringum” (75%), meðan serliga orðið “æt” (37%) hevur volt næmingunum trupulleikar. Orðini “legði”, “hyggur” og “errin” hava líka oman fyri helvtina av næmingunum stavað rætt. Eftirhyggjarin av føroyskum staviførleika, 6. flokki, hevur eisini hugt eftir, hvussu næmingarnir duga at stava orðið “hyggur”. Áhugavert er at síggja, hvør munurin er millum flokksstigin.

Í myndlinum niðanfryri síggja vit, hvussu ávikavist gentur og dreingir hava klárað seg. 338 gentur og 334 dreingir vóru til roynd. Sum vit síggja, fylgjast kynini, soleiðis skilt at genturnar klára seg eitt vet betur enn dreingirnir í øllum orðunum. Tað vil siga, at tað eru somu orð, tey klára seg væl í, og somu orð, tey hava havt avbjóðingar í.

Lesifatan

Uppgávan er í trettan pørtum
50 spurningar eru til samans

Partur 1 kallast “Profilurin Jóannes Bjartalíð” og er tíðargrein um fót bólt sleikaran Jóannes Bjartalíð. Næmingurin skal velja fyra yvirskriftir. Teksturin til hvørja yvirskrift er á tveimum reglum.

Partarnair 2 – 5 fevna um stuttsøgu, “Brillu-Maria”, sum snýr seg um Mariu, sum hefur fingið brillur og er bangin fyri at verða happað orsakað av hesum. Parturin er í fyra undirpørtum. Í innleiðandi partinum er ein mynd av Mariu. Næmingurin skal lesa stuttan tekst í hvørjum parti og svara

tilhoyrandi spurningum. Spurningarnir eru faktaspurningar (t.d. “Hvat er rætt?”), sum eftirkanna, um næmingurin hevur lisið tekstin og skilt hann. Tólv spurningar hoyra til hendan partin.

Partur 6 er faktatekstur um “Brillur”. Tríggjar myndir eru knýttar at uppgávuni. Tær virka sum lýsing av evninum. Átta spurningar hoyra til tekstin, teir eru í høvudsheitum faktaspurningar. Tó eru tveir teir síðstu spurningarnir øðrvísi. Í øðrum teirra skal næmingurin sjálvur seta svarið inn, hetta svarið er tó at finna beinleiðis í tekstinum. Hin spurningurin knýtir undanfarna tekstin, stuttsøguna “Brillu-Maria”, saman við faktatekstinum um brillur. Her er neyðugt, at næmingurin minnst aftur á partarnar 2 - 5.

Partarnir 7 – 11 kallast “Plastruskið í sjónum” og fevna um stuttar faktatekstir, sum eru í fimm undirpørtum. Tvær upplýsandi myndir hoyra til partarnir. Seytjan uppgávur hoyra til hesar partarnar. Spurningarnir eru í høvudsheitum faktaspurningar. Partarnir 9 og 10 eru tó um at finna rætta setningin. Her mugu næmingarnir skilja tekstin og hava eitt ávíst yvirlit yvir hann. Ein spurningur er, har næmingurin kann leita eftir orði á orðabókapallinum hjá Sprotanum.

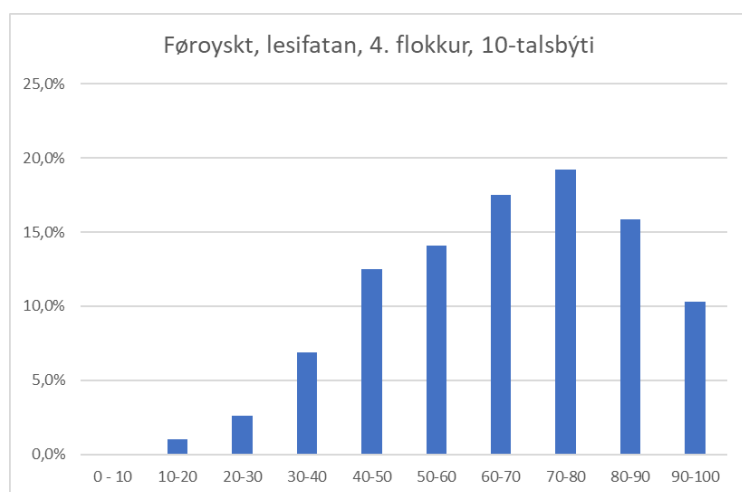
Partur 12 hevur heitið “Nú vakna vársins blómubørn” og er ein yrking eftir Alexandur Kristiansen. Mynd av summardáum er knýtt at tekstinum. Myndin hevur tó ikki nakran ítøkiligan týdning í mun til tekstin og teir spurningar, sum har til hoyra. Seks spurningar hoyra til hendan partin. Talan er um fjølbroyttar spurningar. M.a. eru tveir teirra tengdir at greining av yrkingum. Ein snýr seg um at leita eftir orði á orðabókapallinum hjá Sprotanum. Og hinir eru faktaspurningar.

Partur 13 er ein sjónvarpslýsing, “Barnagómin”. Fimm spurningar hoyra til. Tað eru faktaspurningar, sum eggja næminginum at fylgja væl við í lýsingini.

Úrslit í lesifatan, 4. flokkur í 2021

Í 4. flokki vóru 681 næmingar til landsroynd í lesifatan.

Miðal fyri landið: 64,7%

Myndilin omanfyri vísir, at uml. 10% av næmingunum hava millum 90% og 100% rætt. Verður samanborið við úrslitini frá 2020, sæst, at uppgávan í ár hevur verið torførari. Í 2020 høvdu uml. 22% av næmingunum millum 90% og 100% rætt. Hyggja vit aftur til 2019, høvdu heili 42% av næmingunum millum 90% og 100% rætt. Vit kunnu so statt staðfesta, at normalfordeilingin av svarunum er broytt rættiliga nógv upp á hesi tvey árin. Tølini verða greinað nærri niðanfyri.

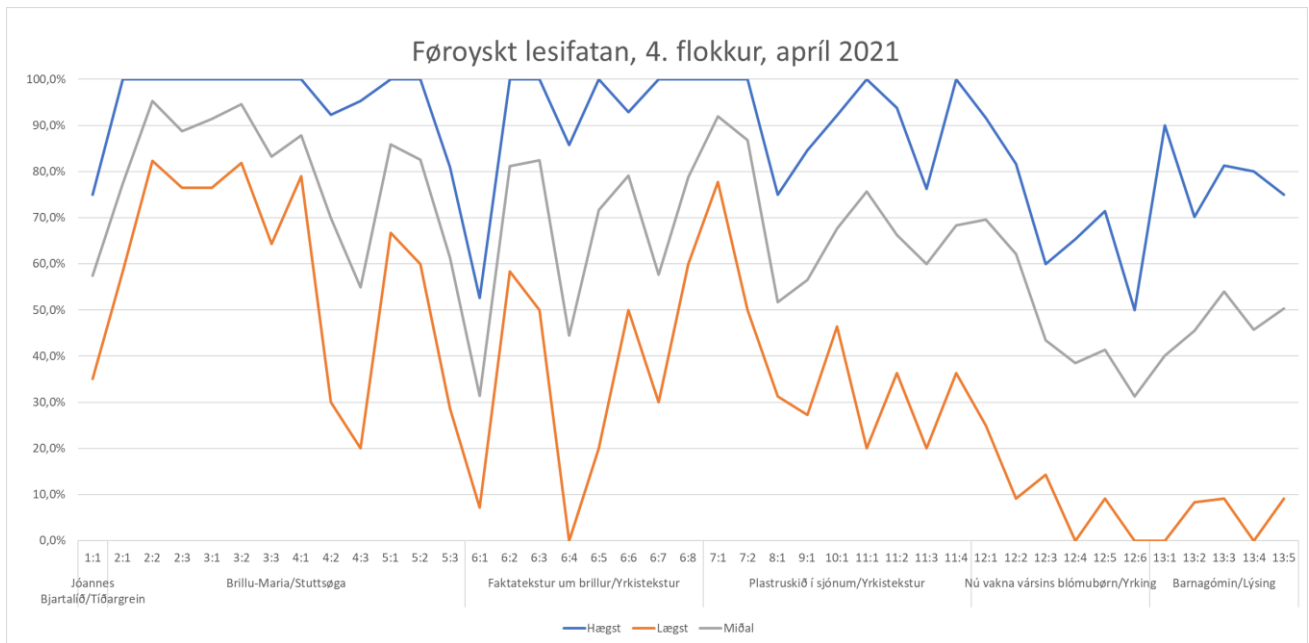
Soleiðis loystu næmingarnir uppgávarnar

Sambært myndlinum niðanfyri hava næmingarnir í høvuðsheitum megnað væl at loyst 2. – 5. part, sum snúgva seg um stuttsøguna “Brillu-Maria”. Í hesum pørtunum hava næmingar í miðal fingið oman fyri 60% rætt, burtursæð frá einum spurningi, 4:3 (54,9%). Spurningarnir í hesum pørtunum eru sokallaðir faktaspurningar, har svarið er at finna í tekstinum. Eisini spurningur 4:3 er ein faktaspurningur, hóast svarið í hesum førum ikki er at finna beinleiðis í tekstinum, og kann hetta vera orsök til, at hann hevur volt summum næmingum avbjóðingar.

Partarnir 1, 8 og 10 eru um at velja rætta yvirskrift ella rættan setning. Talan er um fyra yvirskriftir/setningar til hvørja uppgávu. Hesir partarnir krevja av næmingunum, at tey skilja tekstin og duga at fyrihalda seg til hann, soleiðis at tey fata, hvør setningur/yvirskrift hoyrir til hvørt tekstbrot. Um vit síggja hetta í mun til stigvøkstur, er talan um eitt hægri stig enn faktaspurningarnir, har svarið er at finna í tekstinum. Næmingarnir hava tó sum heild megnað væl at loyst hesar uppgávarnar, 1. (57,5%), 8. (51,7%) og 10. (67,7%). Myndilin vísir, hvussu næmingarnir hava klárað alla uppgávuna sum heild. Greina vit tølini nærri, sæst, at nærum 1/3 av næmingunum hevur svarað rætt í øllum trimum uppgávunum, meðan 15% ikki hava nakran spurning rættan í nøkrum av uppgávunum. Av tí at hesar uppgávarnar krevja meira av næmingunum, verður mælt til, at tær ikki liggja so frammarlaga í settinum.

“Faktatekstur um brillur” er yrkistekstur, sum næmingarnir lesa í 6. parti. Talan er um stuttan, men rættiliga upplýsingartungan tekst. Her er fitt av søguligum upplýsingum umframt fremmandaorðum, sum næmingarnir skulu fyrihalda seg til. Hyggja vit nærri eftir úrslitunum í hesum partinum, er týðiligt, at summir av spurningunum hava volt næmingunum trupulleikar. Tað snýr seg serliga um 6:1 (31,4%), 6:4 (44,5%) og 6:7 (57,7%). Í øllum førum er talan um faktaspurningar, har svarini eru at finna í tekstinum, tó ikki beinleiðis. Neyðugt er hjá næmingunum at lesa tekstin nágreiniliga fyri at fáa allar upplýsingarnar við.

Tað er væl hugsandi, at uppgávusettið til lesifatanina í 4. flokki hevur verið ov rúgvismikið. Myndilin vísir, at frá uppgávu 12:3 til seinastu uppgávu, 13:5, liggur miðalprosenttalið á umleið 45%, og er hetta væl lægri enn í fyrra parti av settinum. Mælt verður tí til, at hugsað verður um vavið av uppgávum, og at stigvøksturin í uppgávunum kemur líðandi, soleiðis at tær torføru uppgávarnar ikki liggja so frammarlaga.

Føroyskt – 6. flokkur

Staviførleiki

Teksturin snýr seg um burturkast í havinum. Uppgávan er deild í fyra partar. 132 orð skulu skrivast í kassarnar.

Partur 1 – 30 orð

Partur 2 – 35 orð

Partur 3 – 28 orð

Partur 4 – 39 orð

Uppgávunevndin hevur valt at varpa ljós á hesi orð og mállærufyrbrigdi:

- Bundin og óbundin navnorð
- Navnorð í hvørjumfalli (i - ending)
- Sagnorð í tátíðarlýsingarhátti
- Dupult hjáljóð
- A ella æ
- -um ending

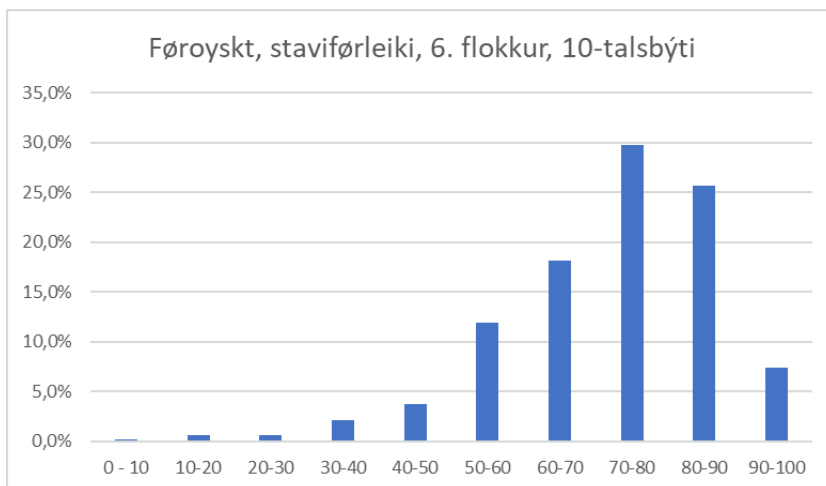
Eftirhyggjarin

Eftirhyggjarin av uppgávuni í staviførleika í føroyskum í 6. flokki hevur skrásett seks orð í 4. parti. Eisini hevur eftirhyggjarin hugt at, hvussu ávikavist gentur og dreingir hava loyst hesa uppgávuna.

Úrslit í staviførleika, 6. flokkur í 2021

Í 6. flokki vóru 690 næmingar til landsroynd í staviførleika.

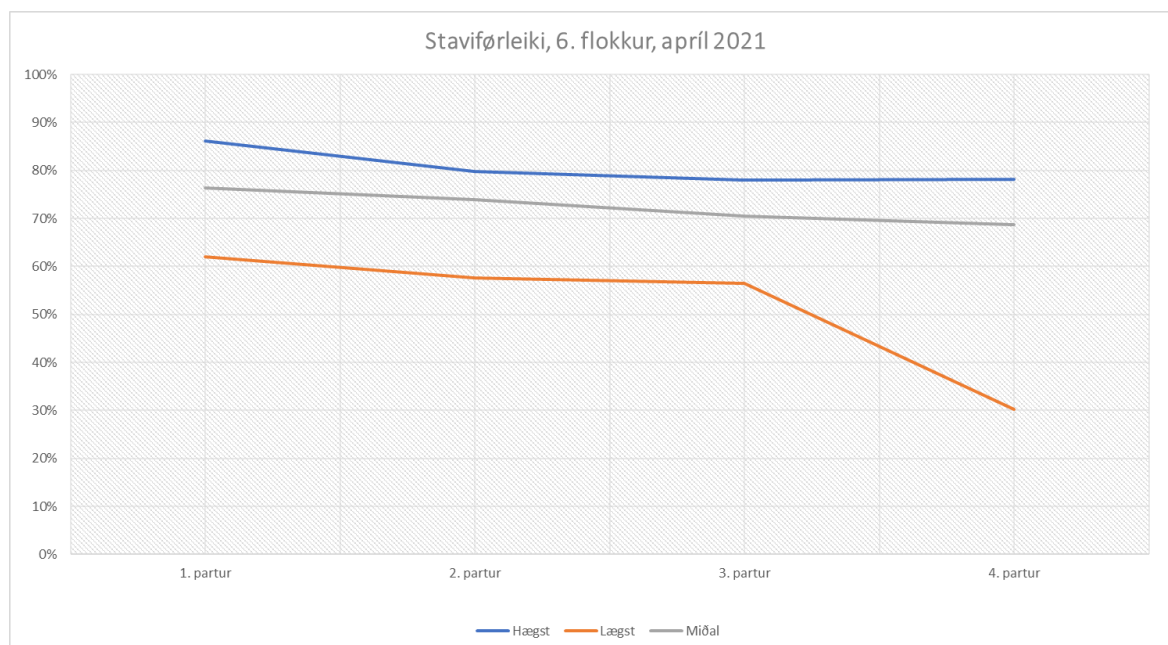
Miðal fyri landið: 73,1%

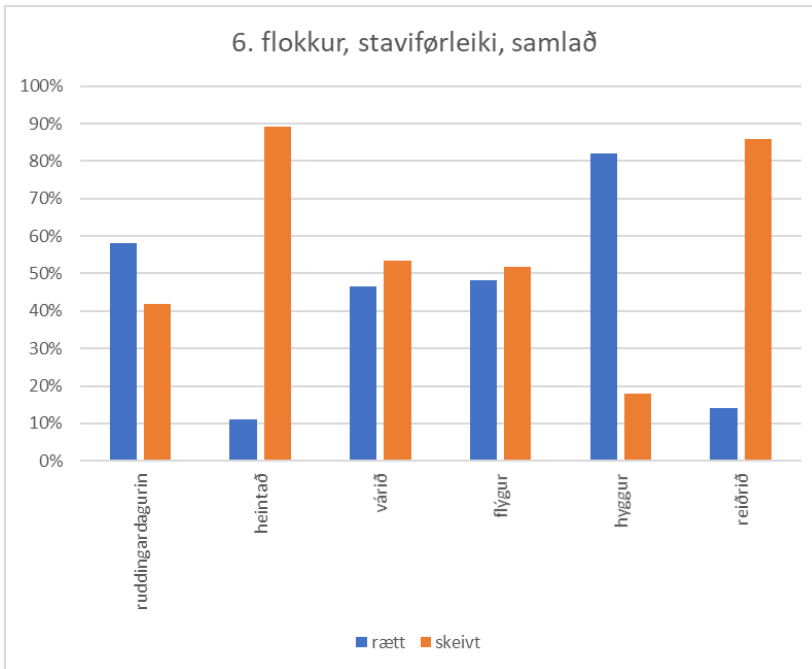
Sambært myndlinum omanfyri hava 7,4% av øllum næmingunum stavað millum 90 og 100% av orðunum rætt, meðan oman fyri 50% av næmingunum hava 70 og 90% av orðunum røtt. Miðal fyri landið í fjør var 67,9%, umleið 5%-stig lægri enn í ár. Hvørt hetta skyldast, at uppgávan í fjør var torførari enn í ár, ella um næmingarnir eru betur fyri í staviførleika, er viðkomandi spurningur.

Soleiðis loystu næmingarnir uppgávarnar

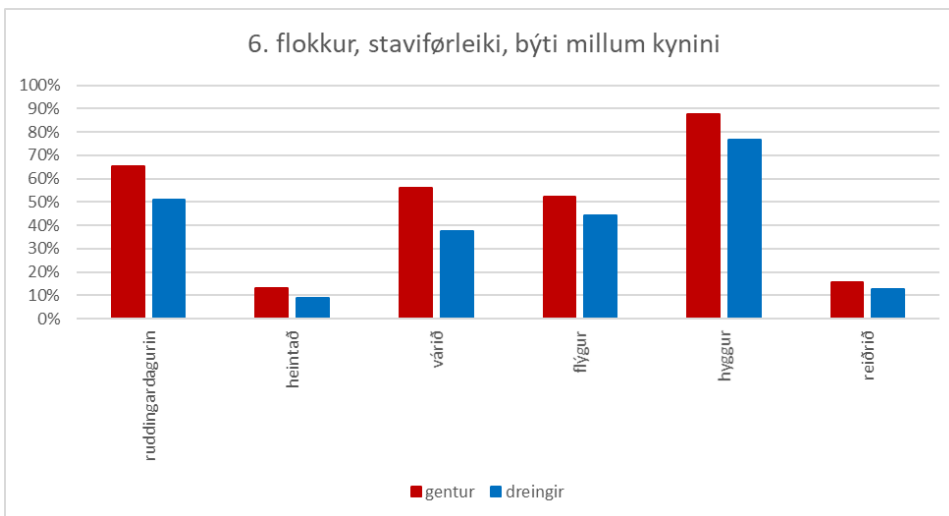
Myndilin niðanfyri vísir, at næmingarnir hava havt lættast við at stava orðini í 1. parti. Miðalprosenttalið er 76,4% fyri hendan partin. Torførast hava tey við 4. parti, her er úrslitið 68,7%. Samanumtikið hava næmingarnir tó loyst allar partarnar rættiliga væl og javnt. Hyggja vit at grafinum, sum vísir lægsta úrslitið, fylgir hann ikki hægsta og miðal grafinum. Hetta bendir á, at uppgávan hevur verið heldur torfør fyri summar næmingar.

Orðini, sum eftirhyggjarin hevur skrásett, eru seks í talið, og tey eru øll úr 4. parti. Samlaða yvirlitið í myndlinum niðanfyri vísir, at næmingarnir duga best at stava “hyggur” (82%). Samanbera vit við staviførleikan í 4. flokki, megnaðu 56% av øllum næmingunum at stava “hyggur” rætt. So statt kunnu vit staðfesta, at næmingar í 6. flokki eru betur fyri at stava hetta orðið. Hinvegin hava næmingarnir í 6. flokki havt trupult við at stava orðini “heintað” (11%) og “reiðrið” (14%). “Heintað” stendur í tátíðarlýsingarhátti. Í uppgávuni málførleika hevur eftirhyggjarin kannað 4. part, sum er um sagnorðaendingar. Áhugavert er at síggja, hvussu næmingarnir í uppgávuni í málførleika megna at stava orð í tátíðarlýsingarhátti.

Hyggja vit eftir myndlinum, sum vísir yvirlit yvir býti millum kynini, er tað, júst sum tað er galdandi fyri 4. flokk, genturnar, sum er betur fyri í staving. Men eisini her fylgjast kynini væl, tó at dreingirnir hava havt størri avbjóðingar at stava orðið “várið” enn genturnar, ávikavist 38% (dreingir) og 56% (gentur) hava stavað tað rætt.

Málførleiki

Uppgávan er sett saman av sjev pørtum
80 uppgávur

Partur 1 snýr seg um at stigbenda lýsingarorð í miðstig og hástig. Seks orð.

Partur 2 er um at seta komma. Fimm setningar.

Partur 3 snýr seg um at velja -ir ella -ur, veikt benda ella sterkt benda ending, í sagnorðum. Fýra setningar, níggju endingar.

Partur 4 er um sagnorðaendingarnar -i, -ið, a ella að. Seks setningar, tíggju endingar.

Partur 5 snýr seg um at greina sjev setningar við umsøgn, grundliði og ávirki.

Partur 6 er um hvørkikynsorð, i ella ið. Átta endingar.

Partur 7 snýr seg um orðaflokkar, navnorð, sagnorð, lýsingarorð, persónsforð, talorð og miðalvarpingar. Næmingarnir skulu lesa stuttan tekst (tríggjar reglur) og telja orðini, sum hoyra til orðaflokkarnar. Seks uppgávur.

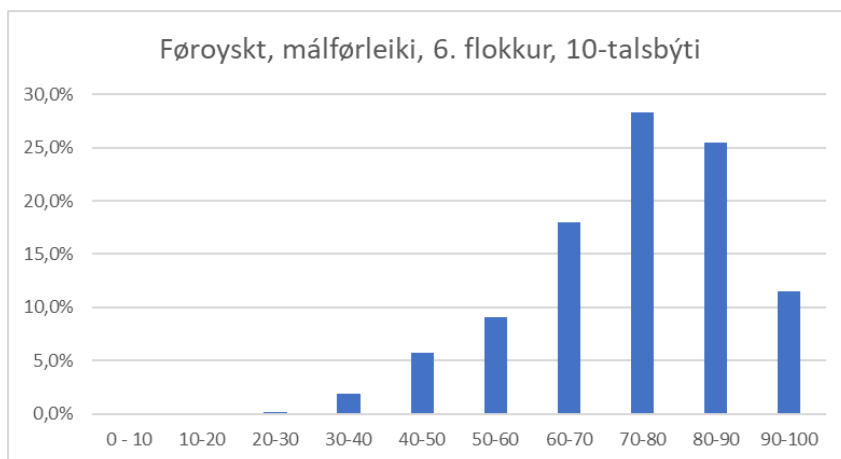
Eftirhyggjarin

Eftirhyggjarin er biðin um at kanna, hvussu næmingarnir hava megnað at loyst 4. part, sum snýr seg um sagnorðaendingar. Myndil er gjørdur, sum vísir, hvussu ávikavist gentur og dreingir hava megnað hendan partin. Hetta varð eisini skrásett í 2020.

Úrslit í málførleika, 6. flokkur í 2021

Í 6. flokki vóru 696 næmingar til landsroynd í málførleika.

Miðal fyri landið: 73,0%

Sambært myndlinum omanfyri hava 11,5% av næmingunum svarað rætt í millum 90% og 100% av uppgávanum. Og meira enn helvtin av næmingunum hava fingið stig fyri millum 70% og 90% av uppgávanum. Niðan fyri 10% hava loyst millum 0% og 50%. 10-talsbýtið vísir so statt, at stórir partur

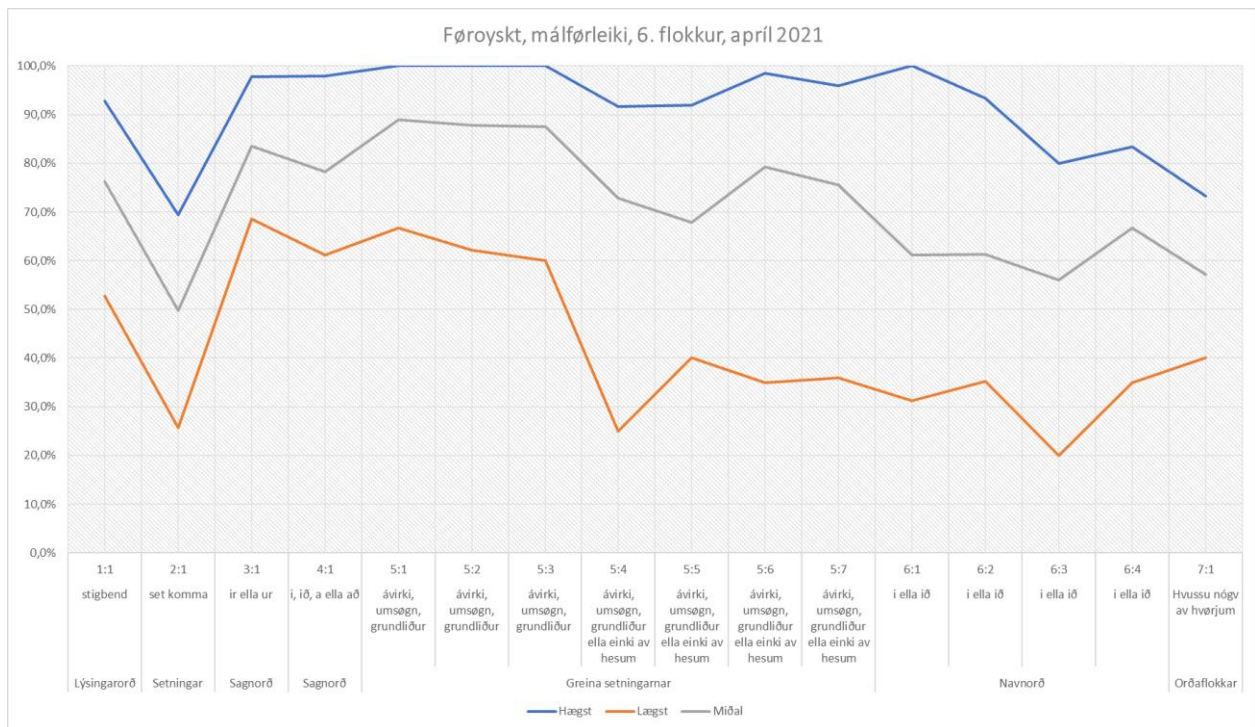
av uppgávunum hefur verið nakað lættur hjá summum av næmingunum, sum tó hava fingið avbjóðingar í øðrum av uppgávunum.

Soleiðis loystu næmingarnir uppgávuarnar

Vit síggja í myndlinum niðanfryi, at miðalprosenttalið er oman fyri 60% í fleiri av uppgávunum. Næmingarnir hava klárað serliga væl at loysa 3:1 (83,5%), 4:1 (78,3%) og allan 5. part (omanfryi 65%).

Hygga vit nærri at pørtum, sum næmingar ikki hava megnað so væl, er 2:1 rættiliga sjónskur. Í uppgávuuni eru fimm setningar, har næmingarnir skulu seta komma. Hægsta stig er 69,4%, lægsta er 25,7% og miðal er 49,7%. At seta komma er ein ógvuliga vanlig avbjóðing hjá nógvum næmingum, og hefur tað tískil týðning at venja hetta væl í undirvísingini.

Ein onnur uppgáva, sum er rættiliga eyðsýnd í myndlinum, er 5:4, at greina ein setning. Hægsta stigatal er 91,7%, lægsta er 25%, og miðal er 72,8%.

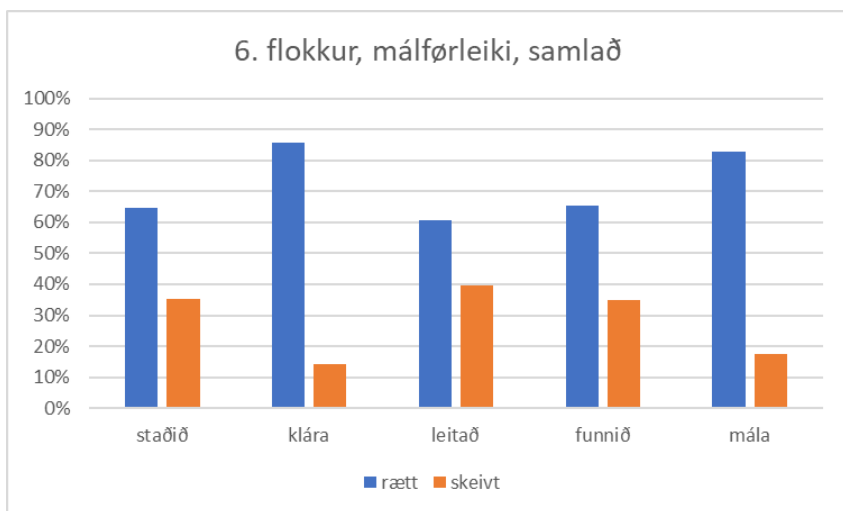

Myndilin við yvirlitinum yvir orðini, sum eftirhyggjarin hefur kannað, vísir, at næmingarnir sum heild hava megnað hendan partin av uppgávuuni væl. Orðini, sum standa í navnhátti, “klára” og “mála”, hava oman fyri 80% av næmingunum skrivað rætt. Tey trý orðini, sum eru í tátíðarlýsingarhátti, “staðið”, “leitað” og “funnið”, hava oman fyri 60% fingið stig fyri. Samanbera vit við stigatalið fyri orðið, sum stendur í tátíðarlýsingarhátti (“heintað”) í 4. parti í staviførleikanum til 6. flokk, hava einans 11% av næmingunum skrivað hetta orðið rætt. Hetta er ein rættiliga eyðsýndur munur, og er tískil áhugavert at grunda um, hvør orsök kann vera til hendan munin. Ein sannlík orsök er, at orðið “heintað” er tikið úr einum samhangandi teksti, har næmingarnir ikki neyðturviliga eru so

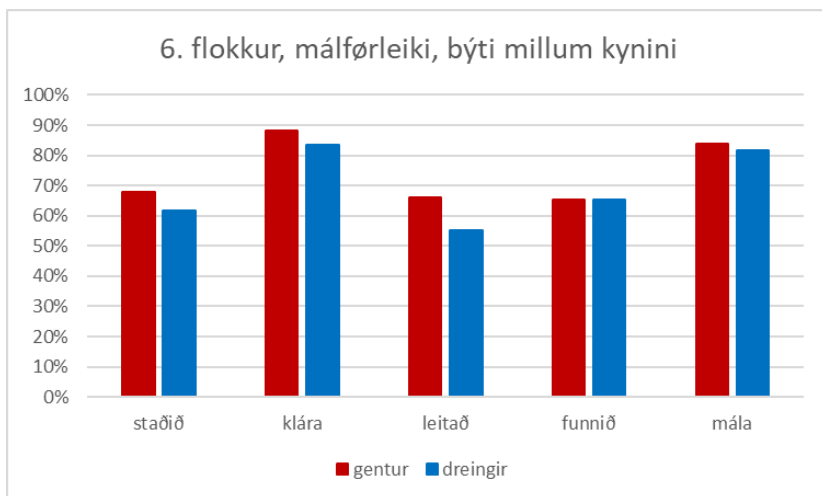
hugsavnaðir um sagnorðaendingar. Hinvegin fáa næmingarnir ítökiliga at vita í málførleikanum (4. parti), at viðkomandi partur snýr seg um sagnorðaendingar, og tískil er sannlíkt, at tey hugsavna seg júst um hetta. Eisini standa setningarnir í partinum í málførleikanum sum stuttir og einstakir setningar, og kann hetta merkja, at næmingarnir hava lættari við at halda skil á teimum.

Samanbera vit við úrslitini, sum næmingarnir fingtu fyri málførleikan í fjør, eru tey lík. Næmingarnir megnaðu eisini tá væl at seta rættar sagnorðaendingar í málførleikanum.

Fyri at fáa næmingar at vera eins savnaðar um staviførleika í einum longri og samanhangandi teksti sum í stuttum uppgávum við einstøkum setningum er neyðugt, at dentur verður lagdur á hetta í undirvísingini. Eitt nú við at greina tekstbrot frá einum veruligum teksti. Hendan avbjóðingin at knýta staviførleika aftur at skrivning er ein avbjóðing, sum eisini er sjónskur í teimum eldru flokkunum.

Munurin á málførleikanum hjá ávikavist gentum og dreingjum er sambært myndlinum niðanfyri ikki stórur. Genturnar eiga tó líttla munin, sum er. Størsti munurin er í orðinum “leitað”, har 66% av gentunum hava stavað orðið rætt, og 55% av dreingjunum hava fingið stig fyri hetta orðið.

Lesifatan

Uppgávan er í átta pørtum
57 spurningar eru til samans

Partur 1 er ein yrking, “Bara ein av mær”. Tíggju spurningar hoyra til tekstin, teir eru í høvuðsheitum faktaspurningar, “Hvat er rætt?”. Tó eru tveir, sum hoyra til greining av tekstslagnum, og ein spurningur er um at leita eftir orði á orðabókapallinum hjá Sprotanum.

Partarnir 2 og 3 fevna um ein yrkistekst, sum snýr seg um fót bóltsdystin millum Føroyar og Andorra, sum varð spældur á heysti 2020. Tólv spurningar eru knýttir at hesum pørtunum. Uppgávarnar snúgva seg lutvís um at finna rætta setningin, lutvís eru faktaspurningar, har svarið er at finna í tekstinum. Ein spurningur snýr seg um tekstslagið.

Partur 4 er ein stuttsøga, sum snýr seg um Guðruna, sum verður happað. Tvær myndir eru knýttar at tekstinum. Átjan spurningar eru knýttir at partinum. Spurningarnir eru faktaspurningar, men teir seinastu leggja upp til eina ávísa lýsing av høvuðspersóninum í tekstinum.

Partur 5 er ein lýsingarfilmur, “Tú og eg – ráðgevingin” hjá Barnabata. Átta spurningar hoyra til hendan partin. Spurningarnir, sum eru knýttir at lýsingini, snúgva seg í ávísan mun um greining. Næmingurin skal vísa, at hann skilir kropsmálið og støðuna, gentan í lýsingini er í. Nakrir faktaspurningar eru. Tveir teir seinastu spurningarnar knýta seg eisini til undanfarna tekstin um Guðruna, sum verður happað. Her er neyðugt, at næmingurin minnist tann tekstin og dugir at seta hann í samband við lýsingina.

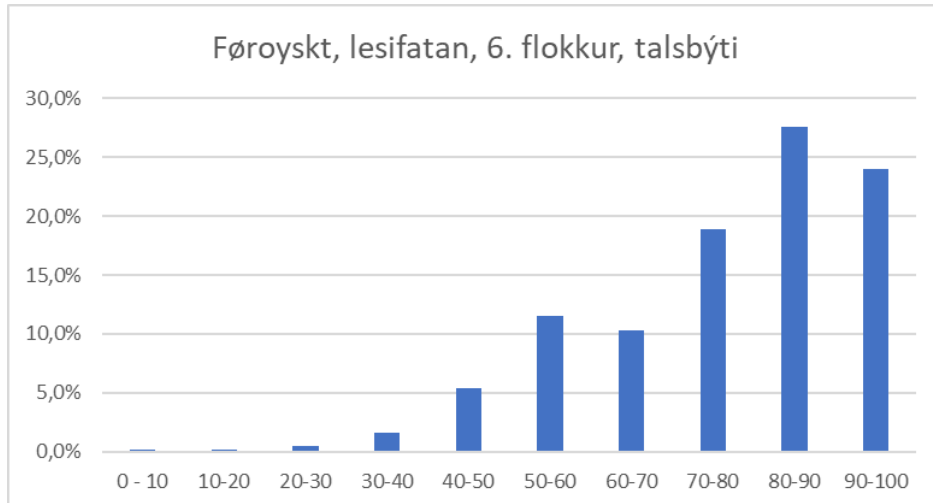
Partarnir 6 og 7 fevna um ein yrkistekst, sum snýr seg um rusk í sjónum. Sjey spurningar hoyra til hesar partarnar, trýggir faktaspurningar, og fýra spurningar um at velja yvirskriftir. Ein mynd er knýtt at tekstinum.

Partur 8 er knýttur til sama evnið, plastdálking, sum í pørtinum 6 og 7. Uppgávan kallast “Grønur beriposi”. Uppgávan snýr seg um víðkaða teksthugtakið, har teksturin í pørtunum 6 og 7 og myndin av plastposanum skulu síggjast sum ein heild. Tveir spurningar eru í hesum partinum. Ein teirra knýtir seg bæði til undanfarna tekstin og myndina av plastposanum. Fyri at næmingarnir skulu megna at loysa fyrsta spurning, mugu teir í ávísan mun skilja ironi.

Úrslit í lesifatan, 6. flokkur í 2021

Í 6. flokki vóru 687 næmingar til landsroynd í lesifatan.

Miðal fyri landið: 76,8%

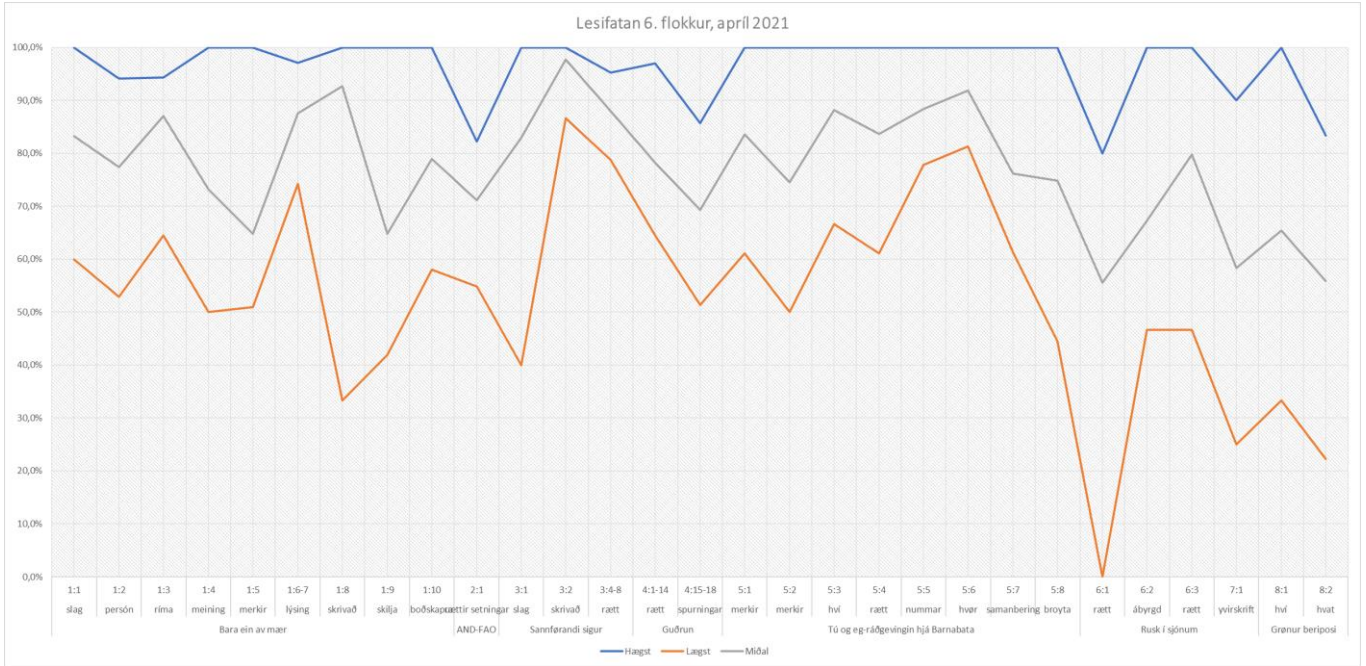

Myndilin omanfyri vísir, at meiri enn helvtin av øllum næmingunum hava loyst millum 80% og 100% av uppgávuunum. Hinvegin hava niðan fyri 10% av næmingunum einans megnað at loyst millum 0% og 50% av uppgávuunum. Hetta gevur ábendingar um, at uppgávuarnar hava verið í so lættar.

Soleiðis loystu næmingarnir uppgávuarnar

Myndilin niðanfyri vísir, at næmingarnir sum heild hava megnað væl at svara øllum uppgávuunum. Miðalprosenttalið liggur oman fyri 60% í øllum uppgávuunum undantikið í 6., 7. og 8. parti, sum eru “Rusk í sjónum” og “Grønur beriposi”. Greina vit hesar partarnar nærri, er talan bæði um einstakan tekst, har trýggir spurningar hoyra til (6. partur), fýra yvirskriftir, ið næmingar skulu velja til smá tekstbrot (7. partur) og eina mynd av einum plastposa, ið næmingarnir m.a. skulu seta í samband við undanfarna tekstin. Serliga eru tað uppgávuarnar 6:1 (55,6%), 7:1 (58,4%) og 8:2 (52,9%), sum hava givið næmingunum avbjóðingar. Hyggja vit at spurninginum í 6:1, er talan um ein faktaspurning, har svarið tó ikki er at finna beinleiðis í tekstinum. Næmingarnir mugu lutvís brúka sína forfatan (almennu vitan) og lutvís gera brúk av upplýsingum frá tekstinum. Skúlin við lægsta stigatali er á 0%, meðan hægsta stigatal er 80%. Í 7:1 er talan um fýra yvirskriftir, sum skulu veljast til smá tekstbrot. Her er neyðugt, at næmingarnir hava eitt ávíst yvirlit yvir, hvat samlaði teksturin snýr seg um. Fyri at skilja uppgávu 8:2 mugu næmingarnir minnst aftur tað, sum teir hava lisið í undanfarna tekstinum. Hendan uppgávan fevnir um “víðkað tekstslag” við tað, at bæði tekstur og mynd eru partar av uppgávuini, umframt at spurningurin eisini knýtir seg til tekstin frammanundan.

Mælt verður til, at uppgávu sum tær seinastu í settinum verða mentar, soleiðis at uppgávuarnar eru fjølbroyttar, og ein týðiligur stigvøkstur sæst.

Støddfrøði – 4. flokkur

Uppgávan er í fjúrtan þørtum
54 spurningar

Partarnir 1 og 2 snúga seg um einföld roknistykki, töl og algebra. Leggja saman, draga frá, falda og meta um úrslit. Ellivu roknistykki.

Partarnir 3 og 4 er uppgávan um talrað, um at seta inn töl, sum mangla og at runda töl. Fimm uppgávur.

Partur 5 eru uppgávur um hagfrøði um at gera yvirlit yvir, hvussu næmingar koma í skúla. Tríggjar uppgávur.

Partur 6 snýr seg um klokkutíðir o.tíl. Tvær uppgávur.

Partarnir 7 - 10 eru um geometri, areal og ummál. Sjey uppgávur. Ein ávís stigvøkstur er í uppgávanum.

Partur 11 snýr seg um einfaldar líkningar. Fýra uppgávur.

Partur 12 er ein roknisøga um at deila lummapengar. Trý roknistykki.

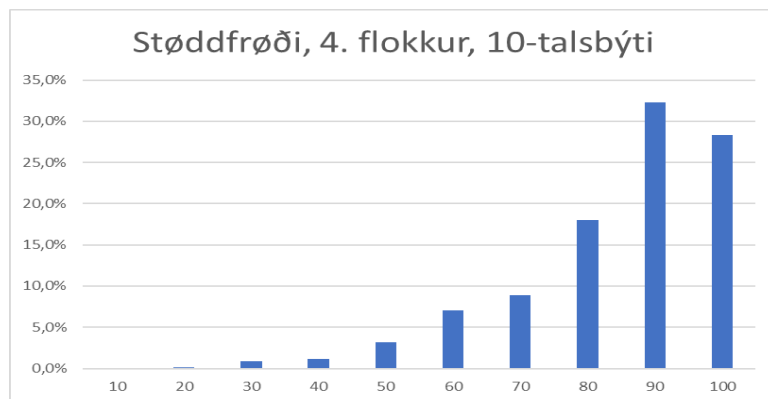
Partur 13 er ein roknisøga um, hvussu nógv børn ganga til ávikavist fótibólt og hondbólt. Fýra roknistykki.

Partur 14 er um at telja terningar, trídímensjonal uppgávan. Ein spurningur.

Úrslit í støddfrøði, 4. flokkur í 2021

Í 4. flokki vóru 684 næmingar til landsroynd í støddfrøði.

Miðal fyri landið: 80,2%

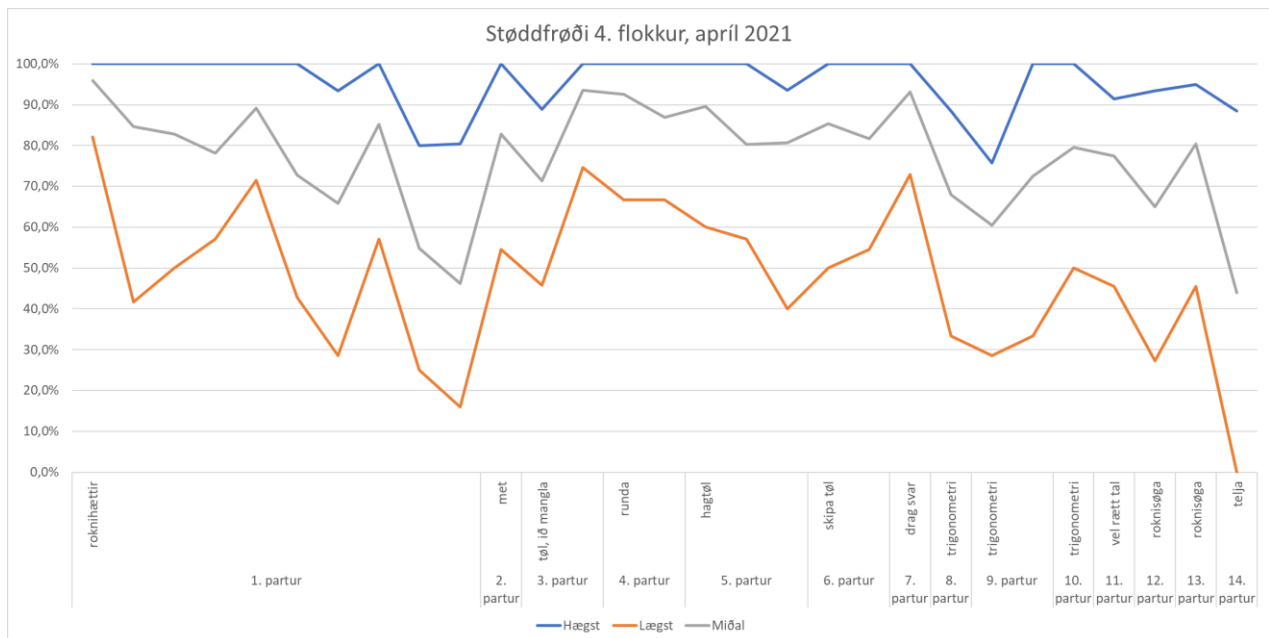
Sum myndilin omanfyri vísir, hava heili 70% av næmingunum roknað millum 75% og 100% av uppgávanum rætt. Hetta kann geva ábending um, at uppgávan hevur verið í so løtt. Samanbera vit við uppgávuna í fjør, har miðal fyri alt landið var 71,2%, kunnu vit staðfesta, at næmingarnir í 4. flokki hava klárað seg betur í ár enn í fjør.

Soleiðis loystu næmingarnir uppgávarnar

Myndilin niðanfyri vísir, at næmingarnir sum heild hava megnað væl at loyst uppgávarnar til støddfrøði, 4. flokk. Miðalprosenttalið liggur oman fyri 60% í nærum øllum uppgávuunum. Tað er einans í trimum av uppgávuunum, at stigatalið er 50% ella lægri. Hetta er í ávíkavist 1:9 (54,8%), 1:10 (46,2%) og í allarseinastu uppgávu, 14:1 (44%). Í fyrsta parti er talan um tvey roknistykki, har næmingurin skal falda. Seinasta uppgáva snýr seg um at duga at skilja rúmd (3D) og at rokna seg fram til eittarar, tíggjarar og hundraðrar í mynd av terningum.

Samanbera vit alla royndina við royndina í 2020, sæst, at tær eru ógvuliga líkar. Mongdin á roknistykkjum er at kalla tann sama, 52 í fjør og 54 í ár. Talan er um einföld roknistykki, hagfrøði, talrað, geometri, einfaldar líkningar og tvær roknisøgur. Kaga vit enn djúpari í uppgávarnar og úrslitini frá í fjør sæst, at tað serliga eru uppgávarnar um areal, geometri og hagfrøði, sum næmingarnir hava havt avbjóðingar við at loysa. Uppgávan um hagfrøði var í fjør seinasti partur í uppgávusettinum, tríggir spurningar hoyrdu til, og var tað ógvuliga misjavnt, hvussu næmingarnir megnaðu at loysa hesar. Serliga annar spurningur, sum snúði seg um at finna “mesti”, var torførur hjá næmingunum, og var miðalprosenttalið niðan fyri 20%. Hyggja vit at settinum frá í ár, liggur uppgávan um hagfrøði sum 5. partur. Spurningurin um “mesti” er ikki við í ár, men annars er uppgávan formliga tann sama. Miðalprosenttalið í ár er omanfyri 80%. At tað er ein so stór framgongd, er sjálvsagt at gleðast um, men tað er eisini vert at kanna nærri, hvat hendan framgongdin skyldast.

Mælt verður til, at uppgávarnar verða mentar, soleiðis at hugsað verður meira um fjølbroytni og stigvøkstur.

Støddfrøði – 6. flokkur

Uppgávan er í sekstan pørtum
62 spurningar

Partarnir 1 og 2 eru einföld roknistykki, leggja saman, draga frá, falda og at býta. Níggju roknistykki.

Partur 3 snýr seg um at fylla út í tabell við mátieindum, veruleikakend uppgáva. Ein uppgáva.

Partur 4 er uppgáva um at rokna mátulutfall. Við støði í veruleikanum korti av Mykinesi. Ein uppgáva.

Partur 5 er uppgáva um at gera 3D skap í GeoGebra. Ein spurningur.

Partur 6 snýr seg um prosent og desimaltøl. Sjev roknistykki.

Partur 7 er um ymisk fortekn. Tvey roknistykki.

Partur 8 er um at gera eitt hefti, verklig uppgáva. Ein uppgáva.

Partur 9 snýr seg um roknisøgu um vikuløn. Prosentrokning. Trý roknistykki.

Partur 10 snýr seg um skap, speglað í krossskipan. Tveir spurningar.

Partur 11 er trídimensjonaelt skap, teknað í GeoGebra. Tveir spurningar.

Partur 12 er um talrað. Trý roknistykki.

Partur 13 er hagtøl fyri smittutølini í Føroyum, 7. oktober 2020. Fimm spurningar.

Partur 14 er roknisøga um at rokna gjaldoyra. Trý roknistykki.

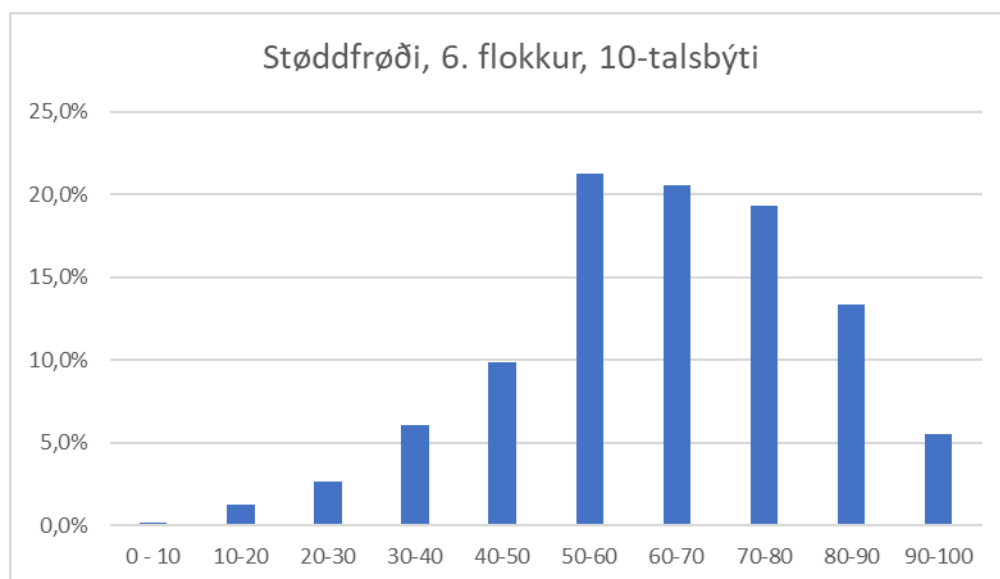
Partur 15 snýr seg um at rokna brot. Trý roknistykki.

Partur 16 er um at rokna líkningar. Trý roknistykki.

Úrslit í støddfrøði, 6. flokkur í 2021

Í 6. flokki vóru 710 næmingar til landsroynd í støddfrøði.

Miðal fyri landið: 63,4%

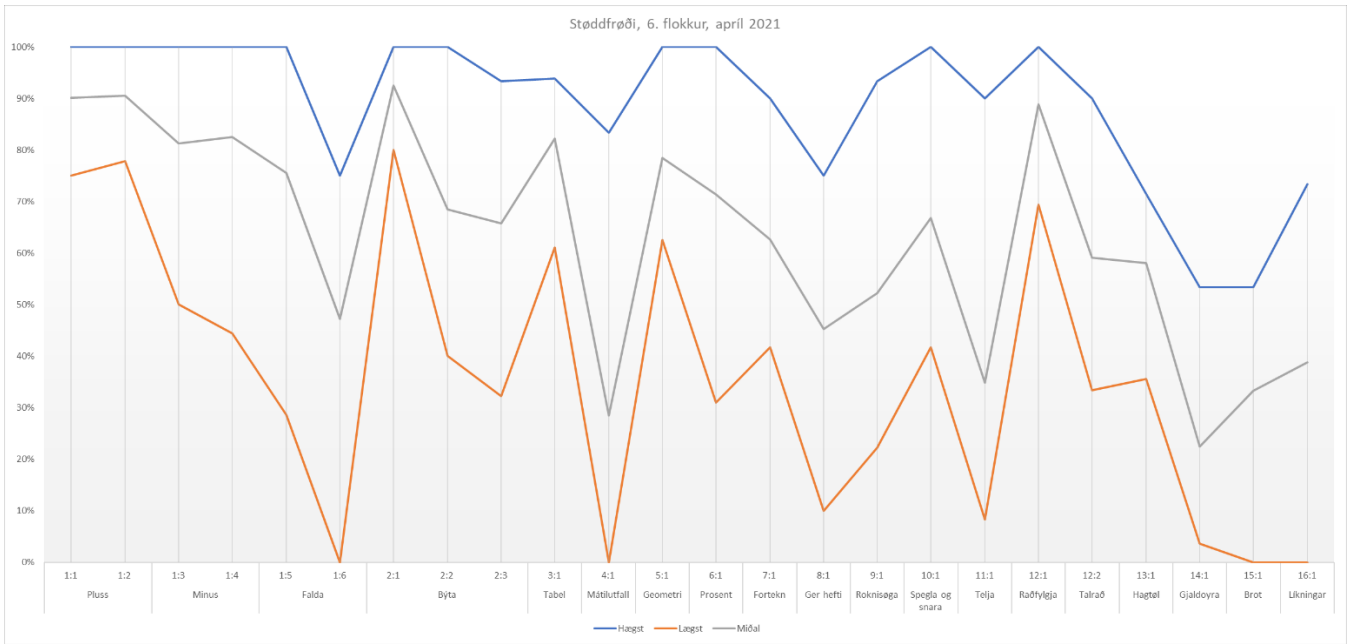
Myndilin omanfyri vísir, at 5,5% av næmingunum hava megnað at loyst millum 90% og 100% av uppgávuunum, meðan umleið 60% av næmingunum hava millum 50% og 80% rætt. Samanbera vit við miðal fyri landið í fjør (62,4%), hava næmingarnir í ár klárað seg líka væl, og gevur hetta ábending um, at uppgávuarnar hava verið á sama støði.

Soleiðis loystu næmingarnir uppgávuarnar

Sambært myndlinum niðanfyri er rættiliga stór spjaðing í úrslitunum í teimum ymisku uppgávuunum. Tær uppgávu, sum næmingarnir hava klárað seg best í (oman fyri 65%), eru uppgávuarnar 1:1 – 1:5, 2:1 – 2:3, 3:1, 5:1, 6:1, 10:1 og 12:1. Hyggja vit nærri at hesum uppgávuunum, síggja vit, at tær fevna um einføld roknistykki og aðrar uppgávu, har stuttur tekstur og ítøkiligur spurningur eru knýtt at.

Hinvegin hava næmingarnir havt avbjóðingar at loysa uppgávuarnar 4:1 (28,5%), 8:1 (45,3%), 11:1 (34,8%), 14:1 (22,4%), 15:1 (33,2%) og 16:1 (38,8%). Greina vit onkrar av hesum uppgávuunum, síggja vit, at nógvar av teimum snúgva seg um úrtøkiligar uppgávu, har næmingarnir mugu hugsa óheft av ávísu uppgávu. Hetta er t.d. galdandi fyri 4:1, sum er uppgávu um mátilutfall, har næmingarnir fáa mynd av oynni Mykines. Næmingarnir skulu her duga at umseta sentimetrar til kilometrar. Eisini í 8:1, har næmingarnir fáa uppgávu setta um at gera eitt hugsað hefti og seta tøl á síðurnar. Hetta er ein øðrvísi uppgávu, sum næmingarnir kanska ikki hava roynt áður, og er hon rættilig lík rokniuppgávu, sum eru í PISA, ið leggur dent á at gera veruleikakendar uppgávu. Roknisøgan, sum hevur lægsta miðalprosenttalið, er 14:1 (22,4%), sum snýr seg um at umrokna gjaldoyra. Her skulu næmingarnir brúka upplýsingarnar, sum teir fáa úr tekstinum til allar trýggjar spurningarnar, og skulu tey bæði falda og býta í uppgávu.

Samantikið kann sigast, at uppgávuarnar til støddfrøði, 6. flokk, eru fjølbroyttar og hava ein ávísan stigvøkstur. Mælt verður til at menna stigvøksturin, soleiðis at hann sæst aftur í fleiri av uppgávuunum.

Náttúru og tøkni – 4. flokkur

Uppgávan er í seks pørtum

76 spurningar

Partur 1 snýr seg um bygdir og oyggjar – tveir spurningar, ein um bygdir og ein um oyggjar, faktaspurningar.

Partur 2 er um mannakroppin og heilsugóðan lívsstíl – fýra spurningar, allir faktaspurningar: 1) Eygað – a. Set rætta heitið á eygnalutirnar, b. Drag rætta setningin til myndirnar, 2) Linjur – Vel rætta svarið, 3) Heilsa – Les kostráðini frá Fólkaheilsuráðnum og svara spurningunum.

Partur 3 snýr seg um súgdjór sum liva í Føroyum. Fýra spurningar: 1) Súgdjór í Føroyum – Vel rætta svarið (trý røtt), 2) Haran – a. Hvønn lit hevur haran um veturin, b. Svara spurningunum um haruna, 3) Grindahvalur – Set rætta likamslutin á.

Partur 4 snýr seg um el-læru, ein uppgáva: Svara útsøgnunum við hjálp frá el-verkstaðnum, faktaspurningur.

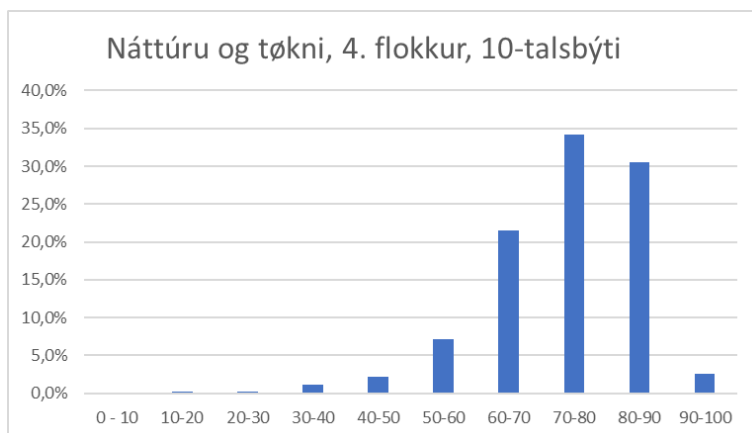
Partur 5 er um sólskipanina, ein uppgáva: Svara útsøgnunum um okkara sólskipan; talan er um faktaspurningar, tó er tað á einum hægri torleikastigi, tí næmingarnir skulu duga at navigera í skipanini.

Partur 6 er um náttúruna, fyrst um planturnar og harnæst um niðurbróting og rusk. Stuttur lýsingarfilmur um endurnýtslu er síðst í uppgávuni. Fimm spurningar um plantur, náttúruna, niðurbróting og endurnýtslu: 1) Plantur – Vel rætta heitið, 2) Náttúran – Skiljing av burturkasti, 3) Niðurbróting – a. Hvussu leingi tekur tað at niðurbróta hetta? b. Hví tekur tað ymiska tíð hjá náttúruni at niðurbróta hesi fýra evni? 3) Endurnýtsla – Hygg eftir filminum og svara spurningunum. Talan er fyri tað mesta um faktaspurningar, tó mugu næmingar í ein ávísan mun brúka sína almennu vitan um tann ávísa lutin, t.e. um hann er gjørdur burtur úr lívrunnum tilfari ella eftirgjørdum.

Úrslit í náttúru og tøkni, 4. flokkur í 2021

Í 4. flokki vóru 684 næmingar til landsroynd í náttúru og tøkni.

Miðal fyri landið: 73,4%

Myndilin omanfyri vísir, at uml. 33% av næmingunum hevir megnað at loyst millum 80% og 100% av uppgávuunum. Undir 1% hevir loyst millum 0% og 30% av uppgávuunum. 10-talsbýti fyri 4. flokki í ár er betri enn í fjør, tá yvir 50% høvdu millum 80% og 100% rætt. Tó má staðfestast, at nógvar av uppgávuunum í fjør vóru í so lættar fyri nógvar næmingar, sum bert finga avbjóðingar í nøkrum fáum uppgávum.

Soleiðis loystu næmingarnir uppgávuarnar

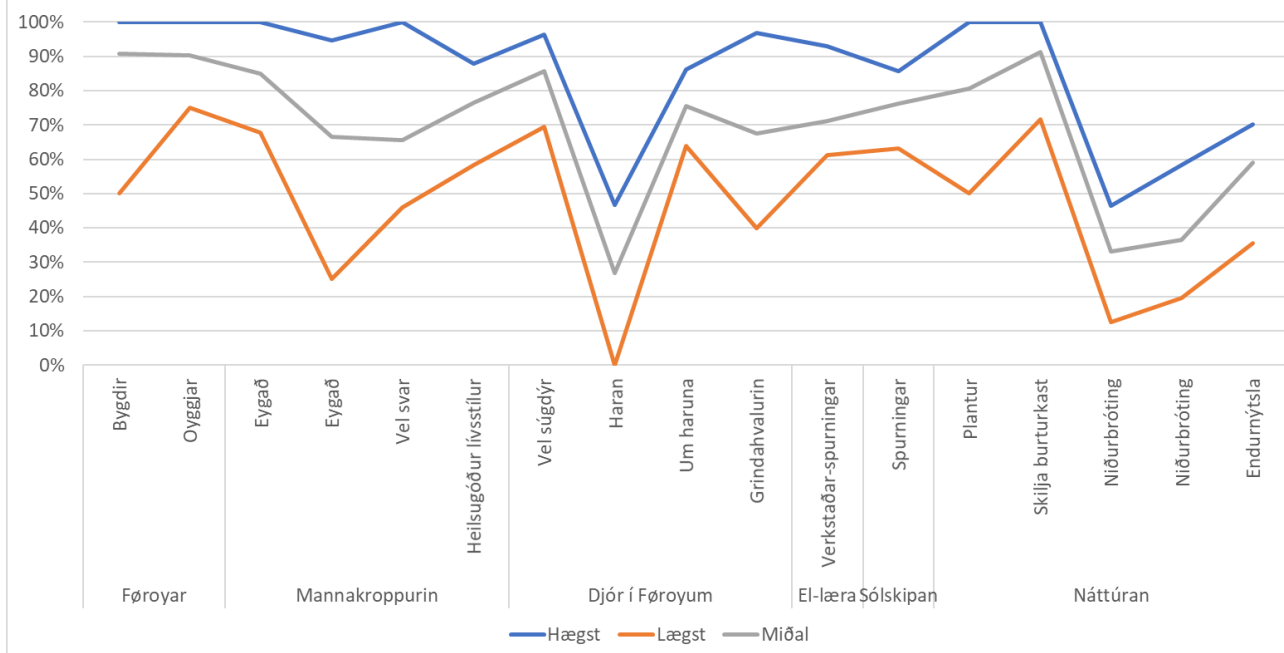
Sambært myndlinum niðanfyri hava næmingarnir sum heild megnað væl at loyst uppgávuarnar. Tó sæst, at týðiligur munur er á torleikastiginum í uppgávuunum. Í 1. og 2. parti, sum er um ávikavist Føroyar og mannakroppin, liggur miðalprosenttalið oman fyri 65%. Næmingarnir hava eisini klárað seg væl í 3. – 5. parti (“Djór í Føroyum”, “El-læra” og “Sólskipan”), um vit síggja burtur frá einum spurningi, nevniliga “Haran”. Spurningurin snýr seg um, hvønn lit haran hevir um veturin. Miðalprosenttalið er einans á 26,9%. Kanska hevir myndin órógvað summar næmingar, tí trupult er at skyna á, um haran er hvít ella grá.

6. part, sum er um náttúruna, hava næmingarnir klárað ógvuliga misjavnt. Tað stendur væl til í tveimum teimum fyrstu uppgávuunum (80,6% og 91,2%), men eftir hetta er eitt fall niður á 33% og 36,5%. Hesar seinnu uppgávuarnar eru um niðurbróting av lívrunnum og ikki-lívrunnum tilfari. Fýra myndir eru av kendum evnum: tyggigummi, íspinnur, sigarettstubbi og súrepli. Spurt verður, nær hesi evni verða niðurbrotin í náttúruni. Spurningarnir eru ikki faktaspurningar, har svarini eru at finna í tekstinum. Næmingarnir mugu hinvegin gera brúk av síni forfatan og hugsa seg til eitt svar. Seinasta uppgávan er ein lýsing frá Umhvørvisstovuni, sum snýr seg um endurnýtslu. Til uppgávuna eru fýra spurningar, har svarini eru at finna í lýsingini, tó eru spurningarnir á ymsum torleikastigi og krevja, at næmingarnir fylgja væl við í lýsingini. Miðalprosenttalið í hesari uppgávuni er 58,9%.

Hyggja vit nærri at myndlinum og teimum trimum grafunum, sum vísa hægsta, lægsta og miðal prosenttalið í teimum ymisku uppgávuunum, er í summum av uppgávuunum ein eyðsýndur munur millum hægsta og lægsta stigatalið. Í fyrstu uppgávuni, sum snýr seg um at kenna bygdir í Føroyum, hava skúlar, sum hava klárað seg best, fingið fult stigatal (100%), meðan skúlin, sum hevir fingið lægsta stigatalið, hevir fingið 50% fyri uppgávuna. Ein onnur uppgáva, har munurin er týðiligur, er uppgáva 2:2, sum eru tveir spurningar um eygað. Í hesi uppgávuni er hægsta stigatalið 94,7%, meðan tað lægsta er 25%. Eisini í uppgávuni um grindahvalin (3:4) er ein stór gjógv millum hægsta og lægsta stigatalið (frá 96,8% til 40%). Talan er ikki neyðturviliga um somu skúlar, sum hava fingið annaðhvørt hægsta og/ella lægsta stigatalið. Ein skúli kann væl hava hægsta stig í einari uppgávu og lægsta í aðrari. Tað, sum lesast kann út frá hesum, er, at tað helst er munur á, hvørji evni ymsu skúlarnir leggja dent á í undirvísingini.

Staðfestast kann, at tær uppgávur, har næmingarnir ikki einans verða royndir í síni paratvitan, men har eisini verður lagt dent á, at næmingarnir mugu hugsa sjálvstøðugt og gera brúk av síni forfatan, eru tær uppgávur, sum krevja meira av næmingunum. Mælt verður til, at tílíkar uppgávur verða enn meira mentar og fáa enn størri pláss í landsroyndini í náttúru og tøkni.

Náttúru og tøkni, 4. flokkur, apríl 2021

Náttúru og tøkni – 6. flokkur

Uppgávan er í seks pørtum

80 spurningar

Partur 1 er um býir, bygdir og ættir í Føroyum. Fimm spurningar. Tríggir teir fyrstu snúgva seg um at velja røttu bygdina, ein snýr seg um at velja røttu ættina, og tann seinasti er um at velja (umleið) rætta íbúgvatalið í Fuglafirði. Talan er um faktaspurningar, tó mugu næmingar kenna til ættirnar og vita nøkulunda, hvussu stórir býir Fuglafjørður er.

Partur 2 er um náttúruna og um náttúruvernd. Seinasta uppgáva er lýsingarfilmur um endurnýtslu. Tríggir spurningar: 1) Fotosyntesa – Set røttu heitini á myndina, 2) Vakstrarhúsárin – Svára spurningunum um vakstrarhúsárin, 3) Náttúruvernd – Hygg eftir filminum um endurnýtslu og svára spurningunum. Talan er um faktaspurningar.

Partur 3 er um dýr/fuglar. Tríggir spurningar: 1) Fuglar – Svára ja og nei til spurningarnar um ravnin, 2) Hvørjir fuglar eru rovfuglar, vaðfuglar og antarfuglar – Drag rætta heitið til fuglin; 3) Hvat eyðkennir rovfugl, vaðfugl, sjófugl og antarfugl – Drag rætta setningin til fuglaheitini. Talan er um faktaspurningar.

Partur 4 snýr seg um mannakroppin. Fimm spurningar, tveir um lunga og tríggir um hjartað. 1) Lunga – a. Set rætta heitið á, b. Vel rætta svarið, 2) Hjartað – a. Set røttu heitini á hjartað, b. Svára útsøgnunum um hjartað og blóðrensið, c. Vel rætta svarið. Talan er um faktaspurningar.

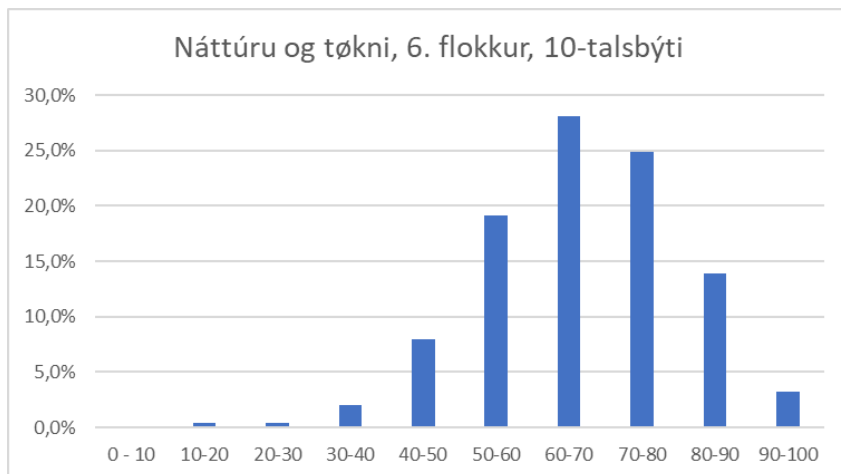
Partur 5 er um orku og útlát. Fimm spurningar, tríggir spurningar um orku (kortyvirlit yvir el-orku í Føroyum), ein spurningur um varandi orkukeldu og ein spurningur um útlát. 1) Orka – a. Sambært kortinum niðanfyrri, hvar verður mest vatnorka framleidd hendan dagin?, Vel røttu bygdina, b. Hvussu nógv vatnorka varð framleidd á Eiði hendan dagin?, Vel rætta svarið, c. Hvussu stórir partur av orkuframleiðsluni hendan dagin var vindorka?, Vel rætta svarið, 2) Vel røttu orkukelduna, 3) Hvussu kunnu vit minka um útlátið av koltvísúrini?, Svára rætt ella skeivt. Talan er í hvøudsheitum um faktaspurningar, tó so at næmingar mugu duga at avlesa kortið fyrri at svára spurningunum um orku og mugu hava eina ávís almenna vitan um varandi orkukeldur og útlát.

Partur 6 snýr seg um heimin uttan um okkum. Tveir spurningar, ein um at kenna ávís merkisstöð í Evropa og ein um at velja rætta veðurlagsbeltið. Talan er um faktaspurningar, tó mugu næmingarnir hava eina ávís almenna vitan fyrri at kunna kenna støðini.

Úrslit í náttúru og tøkni, 6. flokkur í 2021

Í 6. flokki vóru 705 næmingar til landsroynd í náttúru og tøkni.

Miðal fyri landið: 66,3%

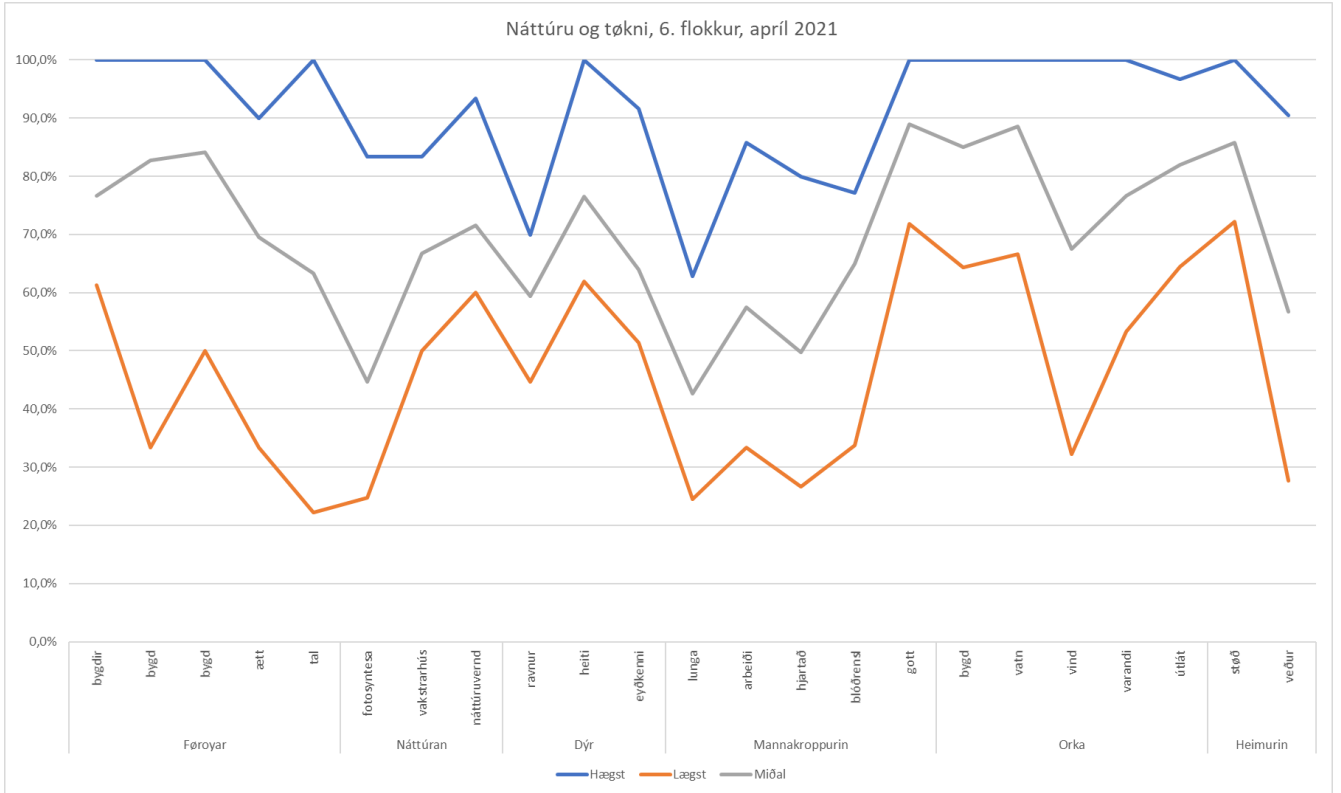
Myndilin omanfyri vísir, at niðanfyrri 20% av næmingunum hava fingið stig fyri millum 80% og 100% av uppgávanum. Eisini vísir myndilin, at oman fyri helvtina av næmingunum hava fingið stig fyri 60% og 80% av øllum uppgávanum. Færri enn 5% av næmingunum hava fingið millum 0% og 40% rætt. Miðal fyri landið í fjør var 71,2%, og gevur hetta eina ábending um, at torleikastigið er hægri í ár.

Soleiðis loystu næmingarnir uppgávarnar

Sambært myndlinum niðanfyrri hava næmingarnir klára seg best í partinum “Føroyar” (oman fyri 60%), “Dýr” (eisini oman fyri 60%, burtur sæð frá uppgávuni um ravnin, 59,4%) og “Orka” (omanfyri 65%). Uppgávarnar, sum næmingarnir hava havt truplast við, eru 2:1 (“Fotosyntesa”, 44,7%), 4:1 – 4:3 (“Mannakroppurin” um lunga og hjartað, 42,7%, 57,5% og 49,7%) og 6:2 (“Heimurin”, 56,8%).

Hyggja vit nærri at úrslitunum frá 1. parti, sum snýr seg um “Føroyar”, er eyðsýnt, at summir næmingar hava fingið meira undirvísing í hesum evninum enn aðrir. Stórur munur er á lægsta og hægsta prosenttalinum í uppgávu 1:2 (33,3% og 100%), 1:4 (33,3% og 90%) og 1:5 (22,2% og 100%). Skúlarnir, sum hava fingið lægst ella hægst í einari uppgávu, hava ikki neyðturviliga fingið lægst ella hægst í øllum uppgávanum.

Ein onnur uppgáva, har úrslitið er nakað sjónskt, er uppgáva 5.3, har næmingarnir út frá myndli, sum liggur ovast í partinum “Orka”, skulu avlesa eitt prosenttal, ið vísir vindorkuna ein ávísan dag. Skúlin, sum hevur fingið mesta stig fyri hesa uppgávuna, hevur fingið 100%, meðan skúlin við tí lægsta stigatalinum hevur fingið 32,3%. Førleikin, sum verður mettur her, er í samljóði við lesifatanar førleikan, sum metir, hvussu væl næmingar eru fyri at lesa myndlar. Hetta er ein førleiki, ið gongur aftur í øllum lærugreinum, og hevur tað tískil stóran týðning at menna hendan førleikan.

Niðurstøða

Semja hefur í eina tíð verið um, at støðið í spurningunum í landsroyndini eigur at verða eftirmett, og verður hetta best gjørt við at skapa eitt gott samskipti og ein opinleika millum Nám/Próvstovuna, uppgávunevndirnar og skúlarnar (leiðslur og lærarar). Í frágreiðingini 2020 vórðu uppgávarnar og úrslitini samanborin við uppgávur frá undanfarnum árum, umframt við undirvísingartilfar og námsætlanir. Hetta fyri at meta um, hvørt samlag er ímillum hesi. Sum nevnt í frágreiðingini í fjør, er arbeiðið at dagføra námsætlanirnar farið í gongd, og er tað tí av stórum týdningi, at uppgávunevndirnar verða kunnaðar um arbeiðið so væl, sum til ber, tí hendan dagføringin fer natúrligt eisini at ávirka landsroyndina.

Sum skrivað varð í frágreiðingini í 2020, setti Próvstovan í fjør sjøtul á arbeiðið at førleikamenna uppgávunevndirnar. Í september 2020 vóru allar uppgávunevndirnar í landsroyndini á skeið við Gjógv. M.a. vórðu høvundarnir á PISA-frágreiðingini 2019 bodnir við og hildu upplegg um, hvussu spurningarnir í PISA verða settir. Ætlanin er ikki, at landsroyndin skal verða eitt avrit av PISA, men varð hetta gjørt fyri at kunna um og geva íblástur til víðari menning. Eisini varð greitt frá møguleikum og avbjóðingunum við WISEflow-skipanini. Í ár er triðja árið, at WISEflow hefur verið karmurin um landsroyndina. Hóast uppgávunevndirnar eru vorðnar tryggari við hendan karmin, er hetta talgild skipan, sum støðugt mennist, so neyðugt er at fylgja væl við, hvat rørir seg innan hetta økið.

At tað tekur tíð at menna nýggjar og øðrvísi uppgávur er ein eyðsæð sannroynd. Hetta er ikki nakað, sum verður broytt eftir einum ári. Uppgávunevndin skal venja seg við at hugsa øðrvísi, uttan tað tó brýtur frá námsætlanum og undirvísingartilfari, og mest av øllum skulu næmingarnir venja seg við øðrvísi orðaðar spurningar. Tó liggur hesin øðrvísi hugsanar- og spyrjihátturin ikki fjart frá lutfalsliga nýggja undirvísingartilfarinum til føroyskt (*Nem-bøkurnar*) og støddfrøði (*Rokning*) í fólaskúlanum. Og sum nevnt í frágreiðingini í fjør er nýtt undirvísingartilfar til náttúru og tøkni í gerð. Í hesum tilfarinum eru uppgávarnar orðaðar eftir einum leisti, har dentur verður lagdur á eitt miðvíst hækkandi torleikastig. So statt má staðfestast, at lunnar longu eru lagdir undir eina menning av uppgávum í landsroyndini.

Hyggja vit eftir uppgávanum í ár, kann staðfestast, at arbeiðið við at førleikamenna uppgávunevndirnar sæst aftur. Spurningarnir eru í summum førum vorðnir meira fjølbroyttir og leggja ikki bara upp til paratvitan, men krevja í onkrum førum eina meira sjálvstøðuga støðutakan, og samsvarar hetta væl við tilmælini, sum givin vórðu í fjør. Men sum nevnt tekur hendan menningin tíð, og til ber ikki at broyta allar uppgávarnar í senn.

Arbeiðið er nú farið eitt stig víðari. Higartil í ár hefur fundur verið við uppgávunevndina í føroyskum. Í næstum verður tilsvandi fundur við uppgávunevndirnar í støddfrøði og náttúru og tøkni. Ætlanin er at menna ein sokallaðan hugtakskarm fyri føroyskt (staviførleika, málførleika og lesifatan), støddfrøði og náttúru og tøkni, sum leggur uppgávugerðina í eina fastari legu. Hetta skal gera tað munandi høgligari hjá uppgávunevndunum at gera uppgávarnar og serliga at hugsa um stigvøkstur in í spurningunum, og ger hetta tað eisini lættari hjá skúlaleiðslum og lærarum at fyrihalda seg til, eftir hvørjum leisti landsroyndarspurningarnar eru mentir. Miðað verður ímóti at skapa ein karm, sum

skal lýsa tær ymisku tilgongdirnar, ið er ynskiligt, at spurningarnir hava, umframt áseta prosenttøl. Soleiðis verður arbeitt fram ímóti, at spurningarnir fevna um hesar triggjar førleikarnar: 1) finna upplýsingar, 2) fata og 3) hugleiða.

Nú sjøtul er settur á hetta samstarvið um førleikamenning millum Nám/Próvstovuna og uppgávunevndirnar, er ynskiligt, at avvarðandi myndugleikar saman við skúlaleiðslunum hugleiða um og taka støðu til, hvussu landsroyndin og úrslitini av henni skulu handfarast, og hvør ætlan skal verða við teimum úti á skúlunum.